

Folketingets Finansudvalg
Christiansborg

7. juni 2016

Svar på Finansudvalgets spørgsmål nr. 299 (Alm. del) af 29. april 2016 stillet efter ønske fra Jonas Dahl (SF)

Spørgsmål

Vil ministeren oplyse hvordan en eksogen merstigning i produktiviteten på 1 pct. i den private sektor ifølge Finansministeriets regneprincipper påvirker arbejdsudbud og beskæftigelse på kort og langt sigt, og hvorvidt en sådan stigning påvirker gevinsten ved at være i arbejde (også på kort og langt sigt)?

Svar

Der er lagt til grund for besvarelsen, at der er tale om en generel produktivitetsstigning for hele den private sektor, således at den relative lønfordeling ikke påvirkes.

Ifølge Finansministeriets normale regneantagelser er produktivetsstigninger, som rammer bredt i den private sektor, og som kan sidestilles med den generelle produktivetsudvikling i økonomien, neutrale for arbejdsudbuddet på langt sigt. Dette gælder også beskæftigelsen, da denne på langt sigt bestemmes af arbejdsudbuddet og strukturerne på arbejdsmarkedet. Således er det fx lagt til grund i de mellem- og langfristede fremskrivninger, at produktivetsvæksten i den private sektor ikke påvirker arbejdsudbuddet og beskæftigelsen.

Når stigninger i den private sektors produktivitet ikke leder til stigende arbejdsudbud og beskæftigelse på langt sigt, på trods af at de vil afspejles i højere lønninger, hænger det blandt andet sammen med, at reguleringen af overførselsindkomsterne normalt sikrer, at de på langt sigt følger lønningerne. Dette betyder, at generelle produktivetsstigninger ikke i sig selv påvirker kompensationsgraderne i overførselssystemet, så der herfra ikke kan forventes en deltagelseeffekt på arbejdsudbuddet. Det forudsættes endvidere, at lønstigninger, som skyldes generelle produktivetsstigninger i den private sektor, ikke har en effekt på arbejdsudbuddet gennem øget arbejdstid (timeeffekt). Dette skal ses i lyset af, at der ikke umiddelbart er tegn på, at den historiske produktivetsudvikling har givet anledning til stigninger i arbejdstiden.

På kort sigt kan en produktivetsstigning i den private sektor have forskellige effekter på arbejdsudbud og beskæftigelse afhængig af, hvordan efterspørgslen udvikler sig.

Den kortsigtede beskæftigelsesvirkning vil blandt andet afhænge af, hvor hurtigt privatforbruget, eksporten og investeringerne reagerer på produktivitetstigningen, herunder som følge af højere realløn og dæmpede prisstigninger for virksomhedernes varer og tjenester. På helt kort sigt kan en produktivitetstigning reducere beskæftigelsen, hvis efterspørgslen – fx på grund af træghed i tilpasningen af priser og lønninger – ikke stiger tilsvarende produktionspotentialt (som følge af det højere produktivetsniveau). Ved permanente produktivitetstigninger må priser og lønninger dog forventes at tilpasse sig forholdsvis hurtigt. Endvidere kan forventningen om kommende lønstigninger betyde, at husholdningerne øger privatforbruget inden lønningerne rent faktisk stiger, ligesom forventningen om fremtidige stigninger i efterspørgslen kan få virksomhederne til at øge deres investeringer.

Tilpasningstiden indtil beskæftigelsen igen vil være bestemt af arbejdsudbuddet efter en permanent produktivitetstigning af størrelsesordenen 1 pct. forventes dog at være forholdsvis kortvarig, særligt hvis produktivitetstigningen indtræffer gradvist over en periode.

Da reguleringen af overførselsindkomsterne i et givet år sker på baggrund af lønstigningstakten to år tidligere, vil de lønstigninger, som et permanent højere produktivetsniveau i den private sektor giver anledning til, midlertidigt reducere kompensationsgraderne i overførselssystemet. Dermed vil gevinsten ved at være beskæftiget relativt til overførselsindkomsterne stige beskedent på helt kort sigt og dermed potentielt påvirke arbejdsudbuddet. Reguleringen af overførslerne vil dog forholdsvis hurtigt indhente lønstigningerne, hvorefter kompensationsgraderne i overførselssystemet vil være upåvirket af et permanent højere produktivetsniveau i den private sektor.

Med venlig hilsen

Claus Hjort Frederiksen